

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De sex aetatibus hominis

Johannes

[Nürnberg], um 1478

Magister Iohannes gerson [...]. De modo audiendi confessiones. Cum pulcris circumstanciis et consideracionibus

[urn:nbn:de:bsz:31-311646](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-311646)

Magister Johannes gerson Doctor sa
cre pagine z Cācellarius parisiē. 8 mo/
do audiēdi confessiones. cū pulcris circū
stancijs z consideracionibus.

¶ Si virtus quaz assuefactio
gmgnit certius q̄ ars opet̄
n̄ z nichil tamen p̄dest artis
tradicio apud eos qui nōdū
p̄fecti sūt in v̄tute hoc in āte

qualibz p̄spiciū est Et quomā ars arti
um est regimen animaz p̄sertim in con
fessionibus audiendis. studij quasdam
generales consideraciones tradet̄ breui
ter et distincte quas esse p̄ficias experi
encia doctri z cognoui. Indurit hoc agē
me nō mediocriter q̄ paucos hactenus
reperi qui p̄fecte v̄mqz z integre confessi
fuerunt causa existente in multis. vel ne
ḡigentia. vel ignorantia confessorum.

¶ Prima consideracio p̄uideat añ om̄a
confessor purus esse. qui purgandis a
nimabz inuigilat. spem quoqz sui labo
ris z p̄ficienti circa alios nō in p̄pria. s̄
diuina v̄tute reponat Meminerit iugi

ter. quomā neq; qui plantat. neq; q; ri-
gat est aliquid. sed qui incremētuz dat
xpc Et q; nisi spūs sanct⁹ assit cordi au-
dientis. inuanū laborat lingua loquētis
Oret igit⁹ crebro put sapiens de corp⁹ li-
medico consulit. quatin⁹ dirigat⁹ cp⁹ su-
um a deo. eiusq; virtute roborat⁹ et cre-
scat ¶ Sec⁹a collocet se confessor i ar-
te seu specula rationis abstrahēs semet-
ipsum q̄tum potuerit ab homie exte-
ri tam in se q̄ in alijs. vt spiritu ambulz
z noz carne. ne forte illect⁹ formis corpo-
rum. fiat ipse laque⁹ pdicionis sibiipsi.
totus in animaruz pspicienda qualitate.
spiritualiter invigilet. nō attendēs discre-
tiōz seruū vel formaz. alioqui quid ei p-
derit si vniuersū mūdum lucret⁹. amē ve-
ro sue decēmentuz paciat⁹ ¶ Tercia op-
leat ēga q̄libz sibi cōfitez. solliciti cō-
fessoris officiū nichil p̄cipitantez. aut i so-
lo transcurso puolās. sed morositate per-
uigili omia plene examinās. diiudicās
memorie quoq; confitentis. que dicēda
imponenda ve fuerint. ea diligenti repez

titio[n]i reponens infigat. Quippe elegi-
bilis est paucas audire cōplete q̄ mul-
tos imperfecte. cū cōscienciāz strupulis n̄
tam expedite q̄ impeditos plerumq̄ re-
linquere cogat. Initet in hoc deū cuius
perfecta sunt opera. Malle namq̄ si quā-
tus essem. multoz differre cōfessiones p̄
pasca. etiaz p̄bi quāda nō redirent q̄ q̄
cecos oculus seduceret. dum p̄ vere abso-
lutis ipsi non recte absoluti si gererent.

¶ Quarta ostendat cōfessor in operi-
bus nichil in cōfessione querere p̄ter salu-
tem animāz suarum. z solutionem libe-
ram a laqueis peccatoz. ita nichil agat
p̄pter questum. recolens q̄ gratis acce-
pit gratis det. nichil ad mūdanā ostendet
gratiam. pauperib⁹ eq̄ sicut diuitib⁹ se
tradat et offerat turpibus vt pulchris. i
doctis vt doctis. Nisi forte p̄ quāto ma-
ior inde fructus. honorq̄ apud deū spera-
ret. Proderit supra modum hec sinceris-
tas intencionis recte. z velud magnes a
liquis spiritualis ferrea etiam populi cō-
ba virtuosi⁹ ad se trahet. ¶ Quinta ex

pedit ut confessor zelans aias obtineat a
prelato subditoꝝ sua in casibꝝ reſuatis
potestatem seu relaxationem; p̄cipue ni
si sūt casus publici z scādaloſi Repiuntꝝ
itaqꝫ pauciſſimi qui nō inciderunt in ali
quem taliū casuū qui cōmuniter reſua:
tur. Sciētes vero ipsi confessi seipſos n̄
debere remitti deiceps ad alterū vni libe:
cius et citius oīa detegunt Confessor etiā
similiter eos p̄sumit liberiꝝ interrogare
de singulis pleniꝝ qꝫ sanare simul z semel
iꝑos absoluētio cōfidit ¶ Sexta sciat cō
fessor oīm peccatoꝝ genera et spēs tāqꝫ
medicus doctiſſiꝝ spūaliū egretudinum
Preterea q̄liter hoīes diuersoꝝ statuū z
varioꝝ officioꝝ peccare possunt nullate
nus ignoret Et quāqꝫ ad hec cōgnosce
nda facti sūt tractatuli attamen aliqꝫ sūt
que nō tute cōmittūtꝝ scripto aut verbo
publico p̄pter euitādū quorūdā scādalu
sed ea secrete discant ip̄i quoz interest
hec nō nescire. sicut medicꝝ morborum
varietates cōuenit nō ignōare alit̄ nēpe
quo pacto sibi cōfessos prudēt ac diligēt

ter interrogabit Instruetq; confessio ad
suoz remeōracōem criminū . hoc maxie
necesse ē in pctis carnis extra ordinaris
qualia expta est vix vmq; dici i cōfessioe
culpabilibus i eis . nisi cautissima arte p̄
moueant̄ interrogētur capianturq; Et
certe necesse est vt cōfessor hēat at̄ hāc
obstetricādi spūale ad educēdū colubrū
talē pest. ferū tortuosum z virolētum ab
aia ipsius Aut ipsa sine dubio picitabis
tur z ut crebrius z emo moriet̄ Nec re
puto audiendos in hac re eos qui nihil
interrogandū aut inquirendū esse dirūt
a confessis p̄sertim cū hoc ipsū velint re
quirantq; cōfessi Alioquin nō satis con
sultur verecūdie ignorancie z fragilitati
peccantium . nec implet̄ illud scripture
Alter a terius onera portate z filia
C Septimo cōiecturet cōfessor post in
terrogacōes qualidaz preambulas super
estate statu condicōe studio vel officō cō
fess. vtrū ipse verecūdus sit et nimio pu
dore detētus . qz forte puer ē . aut femia
vel ex illis complexiōis apud tales p̄ces

teris p̄uadidū est primitus ⁊ figendum
in aīo q̄z admodū confessio secretiss. ma
est et omniscienti deo magis q̄z hoīm fit
non ad revelandū aut accusandūz queri
peccata sua sed emendandū est et absol
uendū ⁊ p̄petuo quitādū Mallez cōfessor
rem mori quā aliquid dicendorūz Et egē
Tolle igitur omnē talē suspicōez ne for
mident q̄ p̄pter etiā dicenda cōfessor sit
eos postmodū cōsuros aut cōtēturus aut
accusaturus ymmo tenerius eos diligit
sicut filios carissimos ⁊ qui sue fidei se to
tos cōmiserunt ¶ Octauo laborez cōfes
sor presertim erḡ iuuenes ⁊ puulos ha
bere cōfessionem eoz generalem. q̄ vix
et nū p̄ integre confitentur nisi forsan p̄
docti a tali confessore quales describim⁹.
quin etiam illud esset vtile apud grand
nos rurales et simplices feminas q̄ si nō
possunt leuiter induci ad h̄ poterunt ab
eis fieri interrogaciones tales. vtz facta
est tibi cōsciencia de talibus peccatis ⁊ de
talibus ⁊ de tali etate ⁊ de societati⁹ tali
bus. ⁊ scōm responsiōs poterit animad

uertere prudens confessor: si plena fuerit
talis confessio & si nō tunc inducat^r eam
p̄ficere ¶ Nono p̄caueat sūopere con
fessor: ne sit austerus ab inicio tristis & ri
gidus Mox em̄z clauderet^r os terri pec
ca toris Breuia sit affabilis locutio. eciam
aliquando si res ita exigat sup non pec̄
tis quousq; familiaritas quedā cōtracta
sit De hmc ostendat quante iniquittis
sit & ypocrit̄ pessime quicq; velle celare
in confessione coram deo & quēadmoduz
hoc agere est seipsum turpiter fallere et
se quoq; melius dicat si non cōfessus ab
scedere velit q̄ fingere cōfessioz ip̄fectam

¶ Decimo querat cōfessor a cōitentib9
nōne velint expurgari penitus ab omni
suo crimine. et q̄ nisi hoc velint fas h̄nt
recedendi. ne tempus in cassum. ymmo
noxie detineant si volunt. Debent igitur
iuuare se & hoc melius & sceleri9 fieri ne
quid. q̄ si ad interrogata veritatem ple
nam responderint. Si vero deprehendun
tur velle mentiri. & se celare vt sepe fit p̄
discretum confessorem coarguantur ves

hementer & acriter & oppellantur veniam
statim querere super hmoi mēdacio q̄
postq̄ fecerint rursus blāde & leniter mo
neātur nichil de iceps mentiri aut celāe
Si vero bis aut ter rursus mētiti fuerint
poterūt remitti et differri vsq; ad tēpus
alterum miūgēdo vt meli⁹ sibi p̄uideāt
Et sepe fit vt ī altera cōfessione libencius
apiāt oīa dum putāt mēdacia p̄ora ma
gis imputatura eis ad madūtēciā quam
maliciā ¶ Undecima applaudat cōfessor
dicentib⁹ veritatē sup delictis suis quāto
magis enormissima & ab homināda vide
bunt⁹ Collaudēt⁹ de veritate .ō religiōe
de timore dei de zelo p̄pe salutis .ō confi
dencia ad sacēdotē et cōsilib⁹ . & q̄ auda
cter p̄gāt ad alia nichil hesitātes ifit ali
quando noz inutilis q̄stio si fuerint alias
de talib⁹ confessi . et si nō q̄liter inde am
plus nūc loq̄ debeant . et deo grās agere
qui talem tribuit eis volūtate & optuita
tem Conuenit q̄q; vt p̄ confessorē grās
agere p̄sencialiter moneāt⁹ postmodum
tendant ad alia ¶ Duodecimo iubeat con

fessor ne confessi crimina detragant alioꝝ
nomiãdo eos vel signis certis notificãdo
nisi forte peccata talia sint que nullo mō
possunt aliter apiri. vt si sororē vnicā fr̄
cognouerit aut vir vxorē Non sit p̄terea
curiosus in p̄quirēdo p̄ticularēs circū-
stãcias peccatoꝝ que non multū augent
vel variant grauitatē in eis quoniam na-
sceretur inde aliquando vel temptacio
periculosa vel turpitudine nimia. Aut su-
spicio retardatia confitendi Nichilomi-
nus vtile iudicam⁹ pro serenacione con-
scienciarum illorum qui confitentur q̄a
forte post modum grauiorib⁹ vt gerent⁹
stimulus quasi non bene integre pecca-
ta sua confessi essent vt plerumq; explicēt
omnia quantum et quou⁹q; iudicauerit
confessor expedire ¶ Tredecio aggrauat
et rephēdat acriter ip̄o cōfessor pe-
ccata enormia postquam illa plene cog-
nouerit et ostendat quanta punitōe pec-
catoꝝ confugere possit ad negandū iam
confessa. sicut plures expertum est etiã
post confessionem completam prius id

circo habeat certissima explicatio peccatorum. Demum quicumque in confessione dixerit sacerdos sit ipse semper in fine mansuetus atque benignus infundens oleum consolacionis et compassionis bone spei potest aliquando insuper dicere confessor.

¶ Ex quo talia et talia confessus es que sunt grauissima noli demceps aliqua celare sed omnia dic ut te simul expediā.

¶ Decimoquarto pcedat confessor in inquisitione peccatorum specialiter peccati carnis quod a multis cum summa difficultate potest extorqueri. primo pedetentim et a generalioribus. et que nullam aut paucam videntur includere culpam. quia si peccator vult mentiri aut fugere sepe deprehenditur per talia que naturaliter accidunt omnibus. aut rarissime reperitur oppositum qualia si statim neget constat eum timere dicere grandiora. Hoc modo moui plures fuisse deprehensos qui interroganti negabant se unquam passiones membri pudendi calefactionem vel pruritum vel erectionem quicumque vel tentationem vel cos

gitatioē; malam de quāq; muliere et dū
conficti fuerant de hoc mēdacio q̄rebatur
nōne illis erat turpe sic dimittere quid a
gebas tu z sepe respondebant illud qd q̄
ritur credentes ex mō loquēdi confessōis
q̄ illud non imputaret ad culpam s; lau
dem ¶ Quindécimo sciat confessor gene
ralitates istas esse et similes Isuisti vnq̄
atempore quo cognouisti te in societati
bus famulorum aut socioꝝum vel famu
larū spāliter i lecto si sic Audisti ne vnq̄
malum vt sepe fit loqui tibi de impudici
cia et mulieribus. si sic. loquebaris tu si
militer. et si mala desiderabas si sic. vtz
vnq̄ voluit q̄ tangeres eum inhoneste
vel ipse te si sic p̄cessus fit vltior sub ve
lamine tali q̄ intelligat an commissa fu
erit ibidem mollicies siue pollitio. et hoc
peccatum bene committit̄ eciaz ante pu
bertatis annos. ymmo semp imputatur
i vigilia dū cōplete trāsit dlectatio n̄ pol
lucioe n̄ extāte ¶ Sedc̄o potit confessor dū
ihōeste loq̄ndū dicē ēit Mice nō cures si
loquor turpiter qm̄ oportet omnia in cō

confessione dicere longe alter dicerent aut certe
si. ere. n. extra confessionem. Et dicantur ta
lia satis constanter. et quasi p̄sciuntur aut
q̄ non reputantur ita graua. nec aspiciantur
fixe vultus peccatoris sed diuertat cō
se. Ter vultum quasi non curans. aut fere
narans fabulam dicendo sibi ego bene vi
deo. tu fecisti sic et sic. Consequenter dic
ergo totum in nomine domini ego tibi in
dulgeo. si non alias feceris. et si diceris
omnia mala mundi nō inde peius haberes
Dic audacter immo queri poterit si veit
vt sup oib⁹ diligēter iterrogetur si sic sub
iferatur q̄ 8° dicat in omnib⁹ veritatem.
¶ Decimo septimo accidit aliquādo licet
rarissimum sicut apud circūspectum 2 p
uidum confessorem. q̄ aperiuntur quedā
species peccatorum carnis. aut quedaz cir
cumstancie viles quarum peccator nō cōsci
us. aut culpabilis et hinc forte scādaliza
bitur vel docebitur deinceps facere simili
a Licet p̄certo non videam⁹ istud ita es
se timendum quē admōm aliqui tradūt
nec timendus q̄ p̄pter hoc debeat omit

ti diligens inquisicio peccatorum. vt. nā
mala a pueris et alijs tam diligenter cō
fiterentur q̄ sciuntur et aguntur ab eis?
Nec inquirenda esse iudicam⁹ quasi ne
sciant sed quia forte ea nō tam graua es
se credunt q̄ sunt aut quia aliter nolūt
manifestare ea Attamen in hoc casu dēt
cūsumā detestacione peccatorū tale dam
nari quasi eciā non caderet in hominē
tale aliquid agere Sed q̄ illud dicebat⁹
ad experiendum discrecionem peccatoris
an sciat distinguere inter ea que fecisset
Sunt enim quidam male respondentes
affirmatiue ad omnia q̄ confessor intro
gat ¶ Decimoctauo p̄gat confessor vt
diximus a generalioribus ad specialiora
a minus turpibus ad turpiora. et quasi
a causis generalibus ad effectus earum
speciales. vt habito q̄ aliquis conat⁹ fu
erit se. aut alium socum luxuriose attrē
ctare. queratur q̄ diu. ⁊ q̄ sepe. ⁊ cum
quot accidit. ⁊ a quāto tempe in tota vi
ta. ⁊ si aliqui erant de suo genere. ⁊ fina
liter in qua p̄te corporis completa est li

bido sua vel altera demum ad alteraz pec
cati hmōi spēm peiorem successiue pote
rit inquisicio ptransire. ¶ Decimono
congiuit put exptus sum q̄ paruuli z a
dolescētes masculi prius interrogent̄ mō
dicto de cohabitatione sociozum et famu
lorum tanq̄ de hīs que prima facie mi
horrent q̄ minus insolita sunt Postmōz
queratur de cohabitatione mulierum an
cillaz ā cognataz Et primo si vnq̄ i eta
te .v. vel .vi. annoz vel eo circa iacuerūt
cū ancillis sicut mos est pueroz Si sic i
quiratur conformiter ad p̄dicta. et certe
r̄piūt̄ oīter horrenda n̄ solum d̄ ancillis
sed in genere primicri. ad qualia nō de
scenditur nisi quasi subito et alatez dicē
do sine mutacione vultus O bene vido tu
similiter fecisti cū talibus et talibus. et si
sic vt heu sepe sit vt prius q̄ dearticulet̄
aliquid amplius fiat practica cōsideracōis
.ri. p̄cedentis. Decollaudando peccato
rem dum peccatum apuit Postmodum
suadeatur p̄ bouo suo velle dicere circum
stancias omnes in particulari sicut de an

illis p̄dixit Ostendendo q̄ pudor ille ad
magnum meritum sibi cedit futuramq̄
opabitur consciencie tranquillitate; ex q̄
nunq̄ alteri deinceps reuelare compelle
tur Estimo autem q̄ femenis conuerso
ordine faciende sint interrogaciones p̄us
scilicet de cohabitatione mutua secū post
modum cū viris aut p̄auulis sed expien
ciam totalem non habeo ¶ Vicesimo
reprehendet forte aliquis audaciam h̄c
confessoris qui talia presumat aperire q̄
vix certe credibilia sunt et fere incogita
bilia nisi ab exptis et seductis aut aliun
de doctis Senciat alius q̄ noluerit Ego
coram deo testor me plures talib; medijs
induxisse ad confessōem qui fatebantur
nunq̄ etiam in lecto mortis fuisse et lia
dicturus cuiusq̄ Laudant tamē deū to
tis visceribus. gratias agentes q̄ ita se
apuerant Quidaz et paucissimi retroire
rolebant aliquādo sed tandem redierunt
fatentes illusionem esse demonis q̄ clau
dit os semel aptū rursus sat̄gebat Aln̄
iā confessi p̄pt̄ omisiōez hmōi in terro

gacionis rursus ad confitendum inducti
aptum michi fecerunt iudicium quā nes-
cessaria sit huiusmōi inquisicio. ¶ **D**is-
cessimoprime iudicabit se aliquis talia vel
nescire vel nolite inquirere qz forte est vt
cirurgicus timid⁹ et inexptus pallefcēs
aut spasmus paciens in aspectu fedos-
rum diorumqz vulnez fatebor cautelaz
esse necessaria z non leuiter debere fieri
descensum ad illa abhomināda nisi con-
fessata precedenza videantur velud inferre
talem conclusionem. Qz si quis nesciat v-
ti cautela tali dimittat cōsulo ne z sibi no-
ceat et peccatorem si semel negauerit ne-
qz deprehensus fuerit scandaliset⁹ z vix i-
futurum conuinci queat. Quale vero de-
beat vniuersale remediū dari apud oīs
nō dum scio quomō p̄dicatioēs genāles
non sufficere satis puto. In hac tamē in-
terim suz sententia qz tales casus secreti
p̄ vniuersis .xiiij. annoz z infra z p̄ mulie-
ribus neqz reseruari debent. Alioquin nō
video quin multi ex h̄ defectu confessiois
integre pditi sūt. Ad nullos vero āplius

q̄ ad p̄latos spectat remedium et etia;
damnacō si claudant regnū celoz aut p̄
negligenciam aut p̄ huiusmodi rigidio;
rem obseruacionem occultorū ¶ Vice
simosebo videt̄ tanq̄ expediens q̄ in q̄
libet cura notabili curatus si discret⁹ eēt
aut alius loco sui vicarius aut coadiutor
ordinaretur quasi penitenciar⁹ in talib⁹
z circa tales Esset insup diligēs audie⁹ o
fessiones puulorū Iuuenū que cūq̄ tpe
vellet sibi vocare euocando nūc vnū nūc
aliū. q̄ p̄ue te etatis hoies ad hoc forte
non possent induci Prouidenter tamen
quomō caute z circūspecte ambularet q̄
tal⁹ esset ne culpabiles z seducentes hu
iusmōi puulos persequerētur cū directe
vel indire te p̄ malicias exquisitas z for
te confingendas p̄ puulos quāq̄ securi
tas maxima circa hoc esset puritas confi
entiz et intencionis. et q̄ neq̄ v̄bo neq̄
signo quolibet reuelaret que dicerentur
re ad nō reuelādum v̄is oib⁹ iduceret.
Neq̄ darent p̄miam p̄ quā possent puu
li de quocūq̄ notari apud eos circa quos

conuersant^r Demiqz circa hoc melius pōt
tur habere plures confessores mā⁹ discre
tos in pñtencijs inuungendis q̄ reseruā
do casus multos discretis paucis homiez
ad hoc ducere pudore cogente. ne talib⁹
paucis confiteat^r in eternū sicut tollerabi
lius est finire pñiam in purgatorio q̄ vt
infinita paciat^r in inferno ¶ Vicesimo
tercio remanz aliquādo in sacerdote scur
pulus sup confessione peccatoris qz non
dixerit omnia z hoc habet vel scit aliūde
q̄ p confessionez vel qz tenz certa pñcipia
ex iā cōfessatis quod tale peccatū cōmis
serit aut alijs modis quo casu vel remit
tat peccatorem p auisando se vt dictū ē
vel si absoluit p̄dicat sepi⁹ itez. et iterū
qz si celz aliq̄d cōfessio sua z absolucō ve
nit⁹ in valida ē z irrosoria Dicere demiqz
poterit vt si mallet alteri cōfiteri peccat
in noīe domi tantū modo fiat integra cō
fessio sua Sufficit hoc nec aliud erōrit^r
aut rediat si velit alias cū pñsione me
liori ¶ Vicesimo quarto petat cōfessio
a peccatōe si p̄pōat at stinere cū auxilio

dei deiceps a peccatis Item si caret odio
conē alium Item si vult realit̄ dū potēit
alienū restituē Item si occasiones certas
peccatorū vitare pponit vt concubinarū
z vsuras z similia Si aliquod istorum
defuerit non valet absolutio nec tradi de-
bet Si hoc peccatō fateat̄ suadeat̄ tñ ite-
riz agere bona que potuerit vt deus illu-
minet cor ip̄i⁹ Idem dixi⁹ de reuocatione
seductorū malis cōsilijs et morib⁹ p eū
z diffamatis iniuste et similib⁹ nō idrēdo
tamē vltra illud q̄ verisimilit̄ fieri pot̄
talia reparādo ¶ **Vicesimoquinto** In iun-
gat cōfessor penitentiā non aliā quā v̄ cō-
sensu peccatoris et de qua speret impleci-
onem nisi forte peccata essent publica et
scādaloſa p quib⁹ ad repacionem cogi
debz inuite Ceterū potest aliquādo dare
pniaz de nō peccando tali vel tali crimine
p tēp⁹ certum futurū sub pena aliq̄ vel
pecuniaria vel corpali efficacit̄ soluenda
infra biduū post ppet̄ionem delicti aut
aliq̄ hmōi cōmoueat̄ tamē ip̄e confess⁹
Aut sub debito recedū ad confessionem

ne pniaz hanc aut aliā quālibz acceptet
si noz eam pponet se firmit impleturam
Agnou eritqz grauem in purgatorio qz
in hoc mūdo et gūius omnia soluturum
Ceterū de celando pniaz suā et ea que in
confessione acta dictaqz fuerint et de nō
respondendo ea curiose introgātib9 mo
ueatur **D**eī 33 reliq multa tradi potuerāt
quoz nō nulla iam cōscripsi p̄tīm latino
eloquio. p̄tīm galico in varñs tractatu
lis. z aliñ doctores longe ampliora utilis
cra ac vera **N**ec interim p̄ sui breuitate
ne fastidio sint sufficiāt **E**t quia si q̄s ad
opus hoc saluberrimum bona fide p̄cesse
rit ille plus exercendo z orando q̄ lege
do erudietur atqz p̄ficiet.

ExPLICIT opus mastri Johānis Ser
son De modo audiendi confessiones
cum pulchris circumstancñs ac
consideracionibus

Handwritten note in a smaller script, possibly a library or ownership mark, located below the printed text.